

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića br.2
81000 Podgorica Crna Gora
www.mif.gov.me

Br: 05-02-328/25-42694/2

Podgorica, 10.12.2025.godine

Za: MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA, ul. Rimski trg broj 46, Podgorica
gospodinu, Niku Gjelošhaju, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog uredbe o uslovima i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila

Veza: Vaš akt br. 07-328/25-5905/2 od 24.11.2025. godine

Poštovani gospodine Gjelošhaju,

Povodom *Predloga uredbe o grupnom izuzeću od zabrane horizontalnih sporazuma o specijalizaciji*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga uredbe i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Predloženom Uredbom se propisiju uslovi i kriterijumi za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila. Takođe, donošenje Uredbe je potrebno radi pune usklađenosti sa aktuelnom pravnom tekovinom Evropske unije.

Na osnovu uvida u dostavljeni tekst i Izveštaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, utvrđeno je da za sprovođenje Uredbe nije potrebno dodatno izdvajanje finansijskih sredstava iz budžeta.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta nema primjedbi na Uredbu o uslovima i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

Na osnovu člana 11 stav 1 Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni list CG", br. 44/12, 13/18 i 145/21), Vlada Crne Gore, na sjednici od [•] donijela je:

UREDBU

O USLOVIMA I KRITERIJUMIMA ZA GRUPNO IZUZEĆE OD ZABRANE SPORAZUMA O DISTRIBUCIJI REZERVNIH DJELOVA I SERVISIRANJU MOTORNIH VOZILA

Predmet

Član 1

Ovom uredbom propisuju se uslovi i kriterijumi za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeća značenja: (Article 1(1), 461/2010)

- 1) **vertikalni sporazum** je sporazum ili usaglašena praksa između dva ili više učesnika na tržištu, od kojih svaki od njih djeluje, za potrebe sporazuma ili usaglašene prakse, na različitom nivou lanca proizvodnje ili distributivnog lanca, i kojim se propisuju uslovi pod kojima ugovorne strane mogu kupovati, prodavati ili preprodavati određenu robu ili usluge;
- 2) **vertikalno ograničenje** je ograničenje konkurencije sadržano u vertikalnom sporazumu koje se smatra zabranjenim u smislu člana 8 stav 1 Zakona;
- 3) **ovlašćeni serviser** je pružalac usluga popravke i održavanja motornih vozila koji posluje u okviru distributivnog sistema uspostavljenog od strane dobavljača motornih vozila;
- 4) **ovlašćeni distributer** je distributer rezervnih dijelova za motorna vozila koji posluje u okviru distributivnog sistema uspostavljenog od strane dobavljača motornih vozila;
- 5) **nezavisni serviser** je:
 - i) pružalac usluga popravke i održavanja motornih vozila koji ne posluje u okviru distributivnog sistema uspostavljenog od strane dobavljača motornih vozila za koje pruža usluge popravke ili održavanja; kao i
 - ii) ovlašćeni serviser u okviru distributivnog sistema uspostavljenog od strane dobavljača motornih vozila koji pruža usluge popravke ili održavanja motornih vozila koja nijesu obuhvaćena distributivnim sistemom tog dobavljača;
- 6) **nezavisni distributer** je:
 - i) distributer rezervnih dijelova za motorna vozila koji ne posluje u okviru distributivnog sistema uspostavljenog od strane dobavljača tih motornih vozila, kao i
 - ii) ovlašćeni distributer u okviru distributivnog sistema uspostavljenog od strane određenog dobavljača motornih vozila u mjeri u kojoj se bavi distribucijom rezervnih dijelova za vozila u pogledu kojih nije član sistema distribucije relevantnog dobavljača;
- 7) **motorno vozilo** je vozilo na sopstveni pogon namijenjeno upotrebi na javnim putevima i koje ima tri ili više točkova;
- 8) **rezervni djelovi** su proizvodi koje treba ugraditi u ili na motorno vozilo, kako bi se zamijenili djelovi toga vozila, uključujući i motorno ulje koje je neophodno za upotrebu motornog vozila, osim pogonskog goriva;
- 9) **sistem selektivne distribucije** je znači sistem distribucije u okviru koga se dobavljač obavezuje, posredno ili neposredno, da prodaje robu ili usluge koje su predmet sporazuma samo distributerima koji su odabrani na osnovu posebnih kriterijuma, a ti distributeri se obavezuju da neće prodavati tu robu ili usluge neovlašćenim distributerima na teritoriji koju je dobavljač odredio za primjenu tog distributivnog sistema.

Drugi izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi, koji nisu definisani u stavu 1 ovog člana, imaju značenje određeno Zakonom o zaštiti konkurencije (u daljem tekstu: Zakon) i uredbom kojom se uređuju kategorije vertikalnih sporazuma izuzetih od zabrane restriktivnih sporazuma (u daljem tekstu: Uredba o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma).

Povezani učesnici na tržištu (Article 1(2), 461/2010)

Član 3

Za potrebe ove uredbe, izrazi učesnik na tržištu, dobavljač, proizvođač i kupac uključuju njihove odgovarajuće povezane učesnike na tržištu, odnosno:

- 1) učesnike na tržištu nad kojima učesnik u sporazuma neposredno ili posredno ima:
 - i) ovlašćenje da ostvaruje više od polovine glasačkih prava; ili
 - ii) ovlašćenje da imenuje više od polovine članova nadzornog odbora, odbora direktora ili drugih organa ovlašćenih za zastupanje učesnika na tržištu; ili
 - iii) pravo da upravlja poslovanjem privrednog subjekta;
- 2) učesnike na tržištu koji neposredno ili posredno imaju prema učesniku u sporazumu neka od prava ili ovlašćenja iz tačke 1 ovog stava;
- 3) učesnike na tržištu nad kojima učesnik na tržištu iz tačke 2 neposredno ili posredno ima neka od prava ili ovlašćenja iz tačke 1 ovog stava;
- 4) učesnike na tržištu nad kojima učesnik u sporazumu, zajedno sa jednim ili više učesnika na tržištu iz tač. 1–3 ovog člana, ili nad kojima dva ili više tih učesnika na tržištu zajednički, imaju neka od prava ili ovlašćenja iz tačke 1 ovog stava;
- 5) učesnike na tržištu nad kojima neka od prava ili ovlašćenja iz tačke 1 ovog stava zajednički imaju:
 - i) učesnici u sporazumu ili njihovi povezani učesnici na tržištu iz tač. 1–4 ovog stava; ili
 - ii) jedan ili više učesnika u sporazumu, odnosno jedan ili više njihovih povezanih učesnika na tržištu iz tač. 1–4 ovog stava, i jedno ili više trećih lica.

Vertikalni sporazumi na koje se primjenjuje grupno izuzeće

Član 4

U skladu s članom 9 Zakona i odredbama ove uredbe, izuzimaju se od zabrane iz člana 8 Zakona svi vertikalni sporazumi kojima se regulišu uslovi pod kojima ugovorne strane mogu kupovati, prodavati ili preprodavati rezervne djelove za motorna vozila ili pružati usluge popravke i održavanja motornih vozila, a koji sporazumi:

- (i) ispunjavaju opšte uslove za izuzeće od zabrane vertikalnih sporazuma iz Uredbe o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma, i
- (ii) ne sadrže dodatna tri teška ograničenja konkurencije navedena u članu 5 ove uredbe.

(Article 4(1), 461/2010)

Grupno izuzeće iz ove uredbe primjenjuje se u mjeri u kojoj sporazumi iz stava 1 ovog člana sadrže vertikalna ograničenja. **(Article 4(2), 461/2010)**

Ako paralelne mreže sličnih vertikalnih sporazuma obuhvataju više od 50% relevantnog tržišta, odredbe ove uredbe neće se primjenjivati na vertikalne sporazume koji sadrže posebna ograničenja u vezi sa tim tržištem. **(Article 6, 461/2010)**

Ova uredba se ne primjenjuje na vertikalne sporazume za kupovinu, prodaju ili preprodaju novih motornih vozila, na koju se primjenjuju odredbe Uredbe o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma. **(Article 3, 461/2010)**

Teška ograničenja kojima se ukida mogućnost grupnog izuzeća (Article 5, 461/2010)

Član 5

Grupno izuzeće od zabrane iz člana 4 ove uredbe ne primjenjuje se na vertikalne sporazume koji neposredno ili posredno, samostalno ili zajedno sa drugim činionicima pod kontrolom ugovornih strana, sadrže vertikalna ograničenja koja imaju za cilj:

- 1) ograničavanje prava distributerima koji posluju u okviru sistema selektivne distribucije rezervnih djelova za motorna vozila da prodaju te rezervne djelove nezavisnim serviserima koji ih koriste za popravku i održavanje motornih vozila;
- 2) ograničenje ugovoreno između dobavljača rezervnih djelova, alata za popravku ili dijagnostičke i druge opreme i proizvođača motornih vozila, za dobavljača da prodaje te proizvode ovlaštenim ili nezavisnim distributerima, ovlaštenim ili nezavisnim serviserima ili krajnjim korisnicima;
- 3) ograničavanje mogućnosti za dobavljača rezervnih djelova, odnosno komponenti za motorna vozila, koja su ugovorena s proizvođačem motornih vozila koji koristi te djelove, odnosno komponente u inicijalnoj fabričkoj ugradnji prilikom proizvodnje motornih vozila, da te komponente ili rezervne djelove na odgovarajući način i na vidnom mjestu označi svojim žigom ili logom.

Usklađivanje postojećih sporazuma

Član 6

Sporazumi zaključeni prije stupanja na snagu ove uredbe uskladiće se sa odredbama ove uredbe u roku od tri mjeseca od dana njenog stupanja na snagu.

Prestanak važenja

Član 7

Danom stupanja na snagu ove uredbe, prestaje da važi Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila („Službeni list CG“ broj 013/14).

Stupanje na snagu

Član 8

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

OBRAZLOŽENJE

I. OSNOV ZA DONOŠENJE UREDBE

Pravni osnov za donošenje ove uredbe je sadržan u članu 11 stav 1 Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni list CG", br. 44/12, 13/18 i 145/21), kojim je između ostalog, propisano da se uslovi, postupak i kriterijumi izuzeća po vrstama sporazuma utvrđuju propisom Vlade Crne Gore.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE UREDBE

Donošenje predložene uredbe ima za cilj prenošenje u crnogorski pravni sistem Regulative Komisije (EU) br. 461/2010 od 27. maja 2010. godine o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usaglašenih praksi u sektoru motornih vozila (*Commission Regulation (EU) No. 461/2010 of 27 May 2010 on the application of Article 101(3) of the Treaty on the Functioning of the European Union to categories of vertical agreements and concerted practices in the motor vehicle sector*), kao i Regulative Komisije (EU) br. 2023/822 od 17. aprila 2023. godine o izmjenama i dopunama Regulative Komisije (EU) br. 461/2010 u pogledu perioda njene primjene (*Commission Regulation (EU) No. 2023/822 of 17 April 2023 on amending Regulation (EU) No 461/2010 as regards its period of application*). Regulativa 461/2010 reguliše primjenu člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usaglašenih praksi u sektoru motornih vozila, odnosno propisuje uslove pod kojima se određene kategorije vertikalnih sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i pružanju usluga popravke i održavanja motornih vozila izuzimaju od opšte zabrane propisane članom 101 stav 1 UFEU. Ova Regulativa precizira koje vrste sporazuma između učesnika u lancu snabdijevanja, uključujući proizvođače, distributere i pružaoce servisnih usluga, mogu biti smatrane prihvatljivim s aspekta unaprjeđenja tržišne efikasnosti, kvaliteta usluga i dostupnosti rezervnih djelova, i utvrđuje pragove tržišnih udjela, zabranjena teška ograničenja koja takvi sporazumi ne smiju sadržati, kao i kriterijume za ukidanje izuzeća u pojedinačnim slučajevima. Na taj način obezbjeđuje se pravna sigurnost za učesnike na tržištu u sektoru motornih vozila, dok se istovremeno sprječava da vertikalni aranžmani naruše konkurenciju, posebno u pogledu mogućnosti izbora od strane potrošača, kao i pristupa nezavisnih serviserima i distributera rezervnih djelova na relevantnim tržištima.

Sektor motornih vozila je u Evropskoj uniji već duže vrijeme predmet posebnog režima grupnih izuzeća, počev od 1985. godine, s obzirom na njegovu specifičnu strukturu i značaj za funkcionisanje tržišta Evropske unije. Na osnovu iskustva stečenog u pogledu distribucije novih vozila, rezervnih djelova i pružanja usluga popravke i održavanja, identifikovana je kategorija vertikalnih sporazuma koji se uobičajeno mogu smatrati usklađenim sa uslovima iz člana 101(3) UFEU. Ova kategorija obuhvata sporazume između učesnika na tržištu koji nisu konkurenti, određenih konkurenata i udruženja distributera ili serviserima, uključujući i odredbe koje se odnose na prenos ili korišćenje prava intelektualne svojine. Pri tome se polazi od činjenice da određeni tipovi vertikalnih sporazuma mogu povećati ekonomsku efikasnost u lancu proizvodnje i distribucije kroz bolju koordinaciju učesnika na tržištu, smanjenje transakcionih i distribucionih troškova, kao i optimizaciju nivoa prodaje i investicija.

Zaključci detaljnog monitoringa sektora motornih vozila koji je sproveda Evropska komisija, a koji su navedeni u Izvještaju o evaluaciji primjene Regulative 1400/2002 iz 2008. godine i Komunikaciji Komisije iz 2009. o budućem okviru prava konkurencije u ovom sektoru, ukazali su na potrebu razgraničenja između sporazuma koji se odnose na distribuciju novih motornih vozila i sporazuma koji obuhvataju pružanje usluga popravke i održavanja i distribuciju rezervnih djelova. U odnosu na distribuciju novih motornih vozila, utvrđeno je da na tom tržištu ne postoje značajniji problemi konkurencije koji bi ga razlikovali od drugih sektora na način koji bi opravdao posebna ili stroža pravila u odnosu na opšti režim grupnih izuzeća vertikalnih sporazuma iz Regulative 330/2010. Uslovi za izuzeće propisani tom regulativom smatraju se dovoljnim da osiguraju usklađenost sporazuma o distribuciji novih vozila sa članom 101(3) UFEU.

Imajući u vidu obaveze koje je Crna Gora preuzela Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, posebno u dijelu koji se odnosi na Zaključni kriterijum broj 1 u procesu pristupanja Evropskoj uniji, neophodna je potpuna transpozicija i primjena propisa EU u oblasti politike konkurencije.

U skladu sa članom 11 Zakona o zaštiti konkurencije, uslovi, postupak i kriterijumi izuzeća po vrstama sporazuma (grupna izuzeća), u skladu sa članovima 9 i 10 Zakona, utvrđuju se propisom Vlade Crne Gore. Ovim članom se propisuje da se tim propisom naročito određuju vrste sporazuma koji mogu biti izuzeti, ograničenja i uslovi koje ti sporazumi ne smiju sadržati, kao i drugi uslovi koje ugovorne strane moraju ispuniti i sa kojima sporazumi moraju biti usaglašeni, uključujući vrijeme važenja sporazuma i izuzeća. Istim članom se utvrđuje da za sporazume koji ispunjavaju uslove propisane za grupno izuzeće nije potrebno pojedinačno odobrenje Agencije za zaštitu konkurencije.

U Crnoj Gori je trenutno na snazi Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih dijelova i servisiranju motornih vozila („Službeni list CG”, br. 013/14), usvojena 6. februara 2014. godine. Postojeća uredba je djelimično usklađena s Regulativom Komisije (EU) br. 461/2010 od 27. maja 2010. godine o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usaglašenih praksi u sektoru motornih vozila, kao i Regulativom Komisije (EU) br. 2023/822 od 17. aprila 2023. godine o izmjenama i dopunama Regulative Komisije (EU) br. 461/2010 u pogledu perioda njene primjene, pa je potrebno njeno potpuno usklađivanje.

Donošenje nove uredbe stoga je potrebno radi pune usklađenosti sa aktuelnom pravnom tekovinom Evropske unije, obezbjeđivanja jasnog i predvidivog pravnog okvira za privredne subjekte koji posluju u sektoru motornih vozila. Donošenje nove uredbe će takođe doprinijeti unaprjeđenju pravne sigurnosti i efikasnije primjene pravila konkurencije od strane nadležnih organa. Ovim se istovremeno ispunjavaju obaveze iz procesa pristupanja Crne Gore EU i efikasnu konkurenciju u sektoru motornih vozila, zasnovanu na efikasnoj distribuciji, kvalitetnim uslugama popravke i održavanja i dostupnosti rezervnih dijelova.

III. USKLAĐENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Crne Gore i država članica EU, a posebno Zaključni kriterijum broj 1 u procesu pristupanja Crne Gore EU, preuzeli smo obavezu transpozicije i primjene odredbi evropskog zakonodavstva. Transpozicija i primjena ove uredbe je obavezna za naše zakonodavstvo.

Tekst uredbe se zasniva na dokumentima Evropske komisije i to na:

- (i) Regulativi Komisije (EU) br. 461/2010 od 27. maja 2010. godine o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usaglašenih praksi u sektoru motornih vozila (SL L 129, 28.05.2010, str. 52-57), i
- (ii) Regulativi Komisije (EU) br. 2023/822 od 17. aprila 2023. godine o izmjenama i dopunama Regulative Komisije (EU) br. 461/2010 u pogledu perioda njene primjene (SL L 102I, 17.04.2023, str. 1-2).

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Članom 1 Prijedloga uredbe uređuje se predmet, u skladu sa ovlašćenjem za donošenje ove uredbe iz člana 11 Zakona.

Članom 2 Prijedloga uredbe uređuje se značenje izraza korišćenih u ovoj uredbi radi obezbjeđenja pravne sigurnosti i jednoznačne primjene odredbi. Član definiše ključne pojmove relevantne za primjenu instituta grupnog izuzeća u sektoru motornih vozila. Normativno preciziranje termina vertikalni sporazum i vertikalno ograničenje usklađeno je sa Zakonom i pravom Evropske unije, te omogućava pravilno razgraničenje sporazuma koji potpadaju pod ovu uredbu. Dalje, odredba precizno definiše ovlašćene i nezavisne servisere i distributere, zbog specifičnosti tržišta popravke, održavanja i rezervnih dijelova, gdje je konkurencija osjetljiva na ograničenja pristupa mrežama ovlašćenih servisa i distribucije. Definicije motornog vozila, rezervnih dijelova i selektivne distribucije uvode jedinstvene standarde neophodne za tačno određivanje obuhvata ove uredbe. Konačno, upućivanje na Zakon i Uredbu o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma obezbjeđuje sistemsku usklađenost i izbjegava dupliranje normi, čime se postiže veća pravna sigurnost i lakša primjena propisa od strane učesnika na tržištu.

utvrđuje se obim primjene grupnog izuzeća, kojim se od zabrane iz člana 8 Zakona izuzimaju svi sporazumi o prenosu tehnologije koji ispunjavaju uslove propisane Zakonom i ovom uredbom. Ovom normom precizira se da se izuzeće odnosi upravo na one sporazume o prenosu tehnologije koji, iako sadrže određena ograničenja konkurencije, ispunjavaju kriterijume iz člana 9 Zakona, te se stoga smatra da njihova pozitivna dejstva na inovacije, širenje tehnologije i ekonomsku efikasnost imaju prevagu nad eventualnim restriktivnim efektima. Nadalje, propisuje se da se izuzeće može primijeniti i na pojedine ugovorne odredbe koje prate sporazume o licenciranju, poput odredaba o kupovini proizvoda, licenciranju dodatnih prava intelektualne svojine ili prenosu posebnog znanja i iskustva, ukoliko su one neposredno povezane sa proizvodnjom ili prodajom ugovornih proizvoda. Takođe se jasno razgraničava da se grupno izuzeće primjenjuje samo na one sporazume kojima davalac licence omogućava korisniku da koristi licencirana prava na tehnologiju u svrhu proizvodnje roba ili pružanja usluga, dok se izuzeće ne primjenjuje na sporazume o istraživanju i razvoju ni na sporazume o specijalizaciji, koji se uređuju posebnim propisima. Ovim se obezbjeđuje pravna sigurnost i predvidljivost za učesnike na tržištu koji zaključuju licence tehnologije, uz istovremeno sprječavanje zloupotrebe izuzeća u slučajevima koji nijesu obuhvaćeni njegovom svrhom.

Članom 3 Prijedloga uredbe uređuje se pojam povezanih učesnika na tržištu, koji obuhvata ne samo direktne učesnike na tržištu koji su ugovorne strane u sporazumu, već i njihove povezane subjekte sa kojima su učesnici u sporazumu direktno ili indirektno povezani odnosom kontrole. Definisanje povezanih učesnika omogućava da se jasno odredi obim primjene grupnog izuzeća i identifikuju subjekti čija tržišna snaga može uticati na konkurenciju. Ovim se obezbjeđuje da svi subjekti koji sa učesnicima u sporazumu čine povezane učesnike na tržištu budu uključeni u procjenu uslova za izuzeće, čime se sprječava mogućnost zaobilaženja pravila i osigurava dosljedna primjena uredbe.

Članom 4 Prijedloga uredbe uređuje se obim primjene grupnog izuzeća u sektoru motornih vozila i time određuje koje kategorije vertikalnih sporazuma mogu biti oslobođene od opšte zabrane restriktivnih sporazuma iz člana 8 Zakona. Prije svega, norma precizira da se izuzeće odnosi isključivo na sporazume o distribuciji rezervnih djelova i o pružanju usluga popravke i održavanja motornih vozila, pod uslovom da ispunjavaju kriterijume iz Uredbe o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma i da ne sadrže teška ograničenja konkurencije propisana u članu 5 ove uredbe. Time se osigurava jasno razgraničenje između sporazuma koji doprinose efikasnom funkcionisanju tržišta postprodajnih usluga i onih koji bi mogli narušiti, ograničiti ili spriječiti efikasnu konkurenciju na tržištu.

Dodatno, norma precizira da se izuzeće primjenjuje samo na one djelove sporazuma koji imaju karakter vertikalnih ograničenja, čime se sprječava da se izuzećem obuhvate i druge vrste odredbi koje nisu predmet ove uredbe, što je naročito važno u situacijama kada sporazumi sadrže mješovite ili kombinovane elemente. Uvedeno ograničenje primjene uredbe u slučajevima kada paralelne mreže sličnih vertikalnih sporazuma pokrivaju više od 50% relevantnog tržišta ima za cilj očuvanje efikasne konkurencije i sprječavanje kumulativnih antikonkurentskih efekata. Konačno, članom se isključuje primjena ove uredbe na sporazume koji se odnose na kupovinu, prodaju ili preprodaju novih motornih vozila, za koje se primjenjuje opšti režim grupnog izuzeća vertikalnih sporazuma, čime se obezbjeđuje jasna podjela između regulative za tržište novih vozila i tržište postprodajnih usluga i djelova.

Članom 5 Prijedloga uredbe definiše tzv. teška ograničenja u vertikalnim sporazumima koja onemogućavaju primjenu grupnog izuzeća iz člana 4 ove uredbe. U segmentu naknadne prodaje rezervnih djelova i pružanja usluga popravke i održavanja motornih vozila, efikasna konkurencija zavisi od interakcije između ovlašćenih servisa i nezavisnih učesnika, uključujući nezavisne dobavljače djelova i servise. Njihova sposobnost da se efikasno takmiče na tržištu zavisi od neometanog pristupa ključnim inputima, kao što su rezervni djelovi i tehničke informacije. Zbog toga su ugovorena ograničenja koja otežavaju ovaj pristup smatrana teškim i sprječavaju primjenu grupnog izuzeća. Takva ograničenja obuhvataju odredbe sporazuma koje za svoj cilj ili posljedicu imaju narušavanje konkurencije na tržištu, kao što su: ograničenja prodaje rezervnih djelova nezavisnim serviserima u okviru sistema selektivne distribucije, ograničenja za dobavljače djelova, alata ili opreme da slobodno distribuiraju svoje proizvode različitim kategorijama korisnika, kao i ograničenja u označavanju djelova ili komponenti sopstvenim žigom ili logom. Pravilo da se izuzeće ne primjenjuje u ovim slučajevima ima za cilj očuvanje konkurencije i sprječavanje da vertikalni sporazumi postanu sredstvo koordinacije ili kontrole tržišta u načinima koji štete potrošačima i drugim učesnicima na tržištu. Time se osigurava da učesnici u sektoru motornih vozila mogu koristiti prednosti grupnog izuzeća, ali bez dopuštanja ugovorenih restrikcija koje imaju potencijal ozbiljnog narušavanja konkurencije.

Članom 6 Prijedloga uredbe propisano je da sporazumi zaključeni prije stupanja na snagu ove uredbe moraju biti usklađeni sa odredbama uredbe u roku od tri mjeseca od dana njenog stupanja na snagu. Ova odredba omogućava učesnicima na tržištu da u razumnom roku prilagode postojeće sporazume novim pravilima, čime se obezbjeđuje pravna sigurnost i dosljedna primjena uredbe. Rok od tri mjeseca predstavlja proporcionalno vrijeme za sprovođenje neophodnih izmjena, koje omogućava učesnicima na tržištu da izvrše sva potrebna prilagođavanja postojećih

sporazuma bez narušavanja kontinuiteta poslovanja i bez stvaranja pravne nesigurnosti. Istovremeno, dovoljno je kratak da osigura blagovremenu primjenu novih pravila, što doprinosi zaštiti konkurencije i omogućava da prednosti grupnog izuzeća budu ostvarene u skladu sa zahtjevima iz Zakona i ove uredbe. Rok uzima u obzir administrativne i tehničke aktivnosti koje su često potrebne kako bi se postojeći sporazumi u potpunosti uskladili sa novim propisima, uključujući eventualne izmjene ugovornih odredbi, obavještanje ugovornih strana i prilagođavanje internih procedura.

Članom 7 Prijedloga uredbe je utvrđen je prestanak važenja propisa pa je propisano da danom stupanja na snagu ove uredbe, prestaje da važi Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila („Službeni list CG”, br. 013/14).

Članom 8 Prijedloga uredbe je utvrđeno stupanje na snagu uredbe osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo ekonomskog razvoja

NAZIV PROPISA

Uredba o uslovima i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Uredbom o uslovima i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila se propisuju uslovi i kriterijumi za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila. Usvajanjem ove uredbe ispunjava se jedan od ciljeva usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije.
- Crna Gora je preuzela Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju obavezu za potpunom transpozicijom i primjenom propisa EU u oblasti politike konkurencije. Postojeća uredba je djelimično usklađena s Regulativom Komisije (EU) br. 461/2010 od 27. maja 2010. godine o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usaglašenih praksi u sektoru motornih vozila, kao i Regulativom Komisije (EU) br. 2023/822 od 17. aprila 2023. godine o izmjenama i dopunama Regulative Komisije (EU) br. 461/2010 u pogledu perioda njene primjene, pa je potrebno njeno potpuno usklađivanje.
- Obaveza zatvaranja pregovaračkog poglavlja u oblasti konkurencije uslovljena je usvajanjem propisa kojim se propisuju uslovi i kriterijumi za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila a što podrazumijeva obavezu da se domaći propisi usklade sa pravilima EU o primjeni pravila konkurencije na distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila.
- Oštećeni subjekti su učesnici na tržištu, uključujući privredna društva na koja se odnose pravila konkurencije na distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila.
- Zatvaranje pregovaračkog poglavlja u oblasti konkurencije je prioritet rada Vlade pa usvajanje ovog propisa predstavlja uslov za dalje uskladjivanje nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom ?
- Navedi usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Ovom uredbom propisuju se uslovi i kriterijumi za grupno izuzeće od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila. Uzimajući u obzir da su predloženom uredbom pojedini sporazumi u oblasti distribucije rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila izuzeti od opšte zabrane propisane Zakonom, neophodno je precizirati vrste sporazuma, odluka i usaglašenih praksi koji mogu ispuniti uslove za izuzeće od zabrane u skladu sa uslovima i kriterijumima koja su sadržana Prijedlogom uredbe, a imajući u vidu njihov cilj ili posljedicu. Ova kategorija obuhvata sporazume između učesnika na tržištu koji nisu konkurenti, određenih konkurenata i udruženja distributera ili serviseri, uključujući i odredbe koje se odnose na prenos ili korišćenje prava intelektualne svojine. Pri tome se polazi od činjenice da određeni tipovi vertikalnih sporazuma mogu povećati ekonomsku efikasnost u lancu proizvodnje i distribucije kroz bolju koordinaciju učesnika na tržištu, smanjenje transakcionih i distribucionih troškova, kao i optimizaciju nivoa prodaje i investicija. Predloženom uredbom nastavlja se sa usaglašavanjem nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije.
- Uskladjivanje nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije je prioritet rada Vlade. Pregovaračko poglavlje 8-Konkurencija je uslovljeno usvajanjem nekoliko propisa. Zakon o postupcima za naknadu štete zbog povrede konkurencije na tržištu je propis čijim usvajanjem bi ostvarili jedan od ciljeva za zatvaranje pregovaračkog poglavlja. Transpozicija i primjena ove uredbe je obavezna za naše zakonodavstvo.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju.
- U ovom slučaju je neophodna opcija usvajanje predložene uredbe, imajući u vidu obaveze koje je Crna Gora preuzela Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, posebno u dijelu koji se odnosi na Zaključni kriterijum broj 1 u procesu pristupanja Evropskoj uniji, neophodna je potpuna transpozicija i primjena propisa EU u oblasti politike konkurencije. Dakle primjena ove uredbe je obavezna za naše zakonodavstvo. U Crnoj Gori je trenutno na snazi Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila, postojeća uredba je djelimično usklađena s Regulativom Komisije (EU) br. 461/2010 od 27. maja 2010. godine o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usaglašenih praksi u sektoru motornih vozila, kao i Regulativom Komisije (EU) br. 2023/822 od 17. aprila 2023. godine o izmjenama i dopunama Regulative Komisije (EU) br. 461/2010 u pogledu perioda njene primjene, pa je potrebno njeno potpuno usklađivanje.
- Jedino na ovaj način, usvajanjem propisa kojima se uskladjuje nacionalno zakonodavstvo sa zakonodavstvom Evropske unije Crna Gora može ispuniti obaveze iz poglavlja 8 i u potpunosti harmonizovati svoje zakonodavstvo sa direktivom EU. U kontekstu evropskih integracija, neusvajanjem ovog propisa može rezultirati neispunjavanjem obaveza iz pregovaračkog poglavlja 8, što bi imalo negativne posljedice po reputaciju i dinamiku pristupnog procesa Crne Gore.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Predloženi propis imaće uticaj na više interesnih grupa, posebno oni privredni subjekti na koje se primjenjuju pravila konkurencije, koji se bave uslugama distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila.
- Ne postoje troškovi za građane, jer se ne uvode nove obaveze. Za privredne subjekte ne očekuju se značajni troškovi. Pozitivne posljedice donošenja propisa u potpunosti opravdavaju njegovo donošenje jer se time postiže usklađivanje sa evropskim standardima, što dodatno povećava povjerenje u tržište i pravni sistem.
- Pozitivne posljedice propisa višestruko opravdavaju usvajanje ove uredbe. Određeni tipovi vertikalnih sporazuma mogu povećati ekonomsku efikasnost u lancu proizvodnje i distribucije kroz bolju koordinaciju učesnika na tržištu, smanjenje transakcionih i distribucionih troškova, kao i optimizaciju nivoa prodaje i investicija. Jačanje konkurencije doprinosi dugoročnom ekonomskom rastu, rastu produktivnosti i većoj zaštiti krajnjih potrošača. Koristi od usvajanja ovog propisa se ogledaju u jačanju međunarodne reputacije pravnog sistema Crne Gore.
- Ovaj propis direktno doprinosi jačanju tržišne konkurencije, pravnoj sigurnosti i stvaranju uslova i pravila konkurencije u oblasti usluga distribucije rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila. Uredba precizira vrste tehničkih i drugih sporazuma u sektoru distribuciji rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila koji se mogu smatrati dopuštenim, kao i uslove pod kojima se na njih ne primjenjuje zabrana restriktivnih sporazuma.
- Uredba ne uvodi administrativna opterećenja. U pogledu biznis barijera, ovaj propis ih ne stvara. Jasno definisanim pravilima se eliminiše pravna neizvjesnost i stvara transparentniji okvir za donošenje odluka koje se odnose na tržišno ponašanje u oblasti usluga distribucije rezervnih djelova i servisiranju motornih vozila.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za sprovođenje ovog propisa nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva iz budžeta Crne Gore.
- Obzirom da nijesu potrebna sredstva za sprovođenje ovog propisa suvišan je odgovor na ovo pitanje.
- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Za implementaciju propisa nije neophodno planirati sredstva za narednu fiskalnu godinu.
- Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze.
- Implementacijom propisa nije predviđen prihod za budžet Crne Gore.
- Obzirom da nijesu potrebna sredstva za sprovođenje ovog propisa nije bilo ni metodologije za obračun izdataka.
- Nijesu postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda jer ih nije bilo troškova.
- Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na predlog propisa.
- Obzirom na to da nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na predlog propisa eventualne primjedbe nijesu mogle biti uključene u tekst propisa.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.
- Za pripremu predloga predmetne uredbe korišćene se usluge EU projekta izvođač GIZ
- Nijesu konsultovane zainteresovane strane.
- Vidjeti prethodni odgovor..

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

- Nema prepreka implementaciji propisa.
- Agencija za zaštitu konkurencije će u cilju obezbjeđivanja uslova za slobodnu konkurenciju na tržištu aktivno nadzirati primjenu propisa i ispunjenost uslova u pogledu vrsta sporazuma koji su definisani uredbom.
- Glavni indikatori uključuju jasno razumijevanje poslovnih subjekata na teritoriji Crne Gore o obavezi prijave definisanih vrsta sporazuma u slučaju neispunjenja uslova iz uredbe, te u tom smislu i omogućavanje adekvatne mjere nadzora od strane nadležnog organa prilikom utvrđivanja **USLOVA I KRITERIJUMIMA ZA GRUPNO IZUZEĆE OD ZABRANE** koji mogu imati za cilj ili posljedicu narušavanje ili ograničavanje konkurencije.
- Za sprovođenje monitoringa i evaluaciju primjene će biti zadužena Agencija za zaštitu konkurencije.

Datum i mjesto

Podgorica, 03.12.2025.godine

MINISTAR

Nik Gjeloshaj

